

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ประจำปีการศึกษา 2562

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอู่ป่าด
อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2562

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลอู่ป่าด อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับ ที่	รายการข้อมูล	ที่มาและความสำคัญ	วิธีเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล
1	การพ็อนรำ	การพ็อนรำเป็น วัฒนธรรมประเพณีของ ทางภาคอีสานที่ปฏิบัติสืบ ทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัย โบราณ เช่น การพ็อน บายศรีสู่ขวัญ การพ็อนแห่ ขบวนบั้งไฟโบราณเป็นต้น ด้วยการแสดงเป็นท่าทาง พ็อนรำที่สวยงาม	ได้ฝึกซ้อมการพ็อน รำร่วมกับกลุ่มแม่บ้าน และชาวบ้านอู่ป่าดในงาน พ็อนรำแห่ขบวนบั้งไฟ ประเพณีของหมู่บ้านอู่ ป่าด	(ลงชื่อ)..... นางอมร ศรีสุวรรณ และสมาชิกกลุ่มพ็อนรำ
2	การประดิษฐ์บั้งไฟ	ประเพณีบุญบั้งไฟจะ นิยมกันในภาคอีสานมีมา ตั้งแต่สมัยโบราณเป็น วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ชาวบ้านของท้องถิ่นใน ตำบลอู่ป่าดด้วยความเชื่อ ว่าเป็นการบูชาพระยาแถน เพื่อขอฝนชาวบ้านจะจัด บุญบั้งไฟในเดือนเมษายน ถึงเดือนกรกฎาคมหรือ เรียกกันว่าเดือนหกถึงเดือน แปดซึ่งเป็นฤดูทำนา	พาเด็กไปดูและ สอบถามวิธีการทำหรือ ประดิษฐ์บั้งไฟของ นักปราชญ์ที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในการทำบั้ง ไฟ โดยมีส่วนประกอบ เช่น ดินประสิ้ว ถ่านใน ปริมาณที่กำหนดตาม ความเหมาะสมของขนาด ท่อนบั้งไฟ โดยการอัดด้วย แม่แรงให้แน่น	(ลงชื่อ)..... นายสวัสดิ์ วรรณพุด (ลงชื่อ)..... นายยศ เอกศิริ

ลำดับ ที่	รายการข้อมูล	ที่มาและความสำคัญ	วิธีเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล
3	มะม่วงกวน	มะม่วงเป็นผลไม้ที่มี มากอยู่ในท้องถิ่นชาวบ้าน อู่ป่าจะนิยมปลูกมะม่วง กันทุกครัวเรือนและจะ นิยมนำมะม่วงสุกมาทำเป็น มะม่วงกวนดีกว่าปล่อยให้ เน่าเสียทิ้ง ทำมะม่วงกวน ไว้ทานมีรสชาติหวานหอม เหนียว อร่อยและเก็บไว้ได้ นาน เหลือทานก็ขายได้ ราคาขายก็ประมาณ กิโลกรัมละ 100 บาท	สอบถามและดูวิธีทำ จากคุณแม่จ๋าปี วราพุด คุณแม่หนูแดง วราพุด ที่มีความรู้และชำนาญใน การทำมะม่วงกวน	(ลงชื่อ).....จ๋าปี วราพุด/ คุณแม่จ๋าปี วราพุด (ลงชื่อ).....หนูแดง วราพุด/ คุณแม่หนูแดง วราพุด
4	การปลูกพริก หอมแดง กระเทียม ข้าวโพด ถั่วลิสง	ตำบลอู่ป่าเป็นตำบล เศรษฐกิจด้านการเกษตร นอกจากการปลูกข้าวแล้ว ตำบลอู่ป่ายังนิยมปลูก พริก หอมแดง และ กระเทียม ข้าวโพด ถั่วลิสง ชาวบ้านอู่ป่าจะปลูกพริก หอมแดงและกระเทียมเพื่อ ไว้ขายเป็นส่วนใหญ่	พาเด็กดูสถานที่ปลูก พริก หอม กระเทียม ข้าวโพด ถั่วลิสงและ สอบถามวิธีปลูก วิธีดูแล รักษา ตลอดจนการเก็บ เกี่ยวผลผลิต และการตาก แห้งเพื่อให้เก็บไว้ใช้ได้ นาน ส่วนข้าวโพดจะนิยม ขายสด	(ลงชื่อ).....วิไล ศรีสุธรรม นายวิไล ศรีสุธรรม
5	การสานแห	การสานแหขึ้นเพื่อใช้ เองของนักปราชญ์ชาวบ้าน เป็นสิ่งที่ต้องใช้ความ พยายามอย่างมาก เพราะ สานเป็นตาข่ายรูเล็กๆจน ได้ผืนขนาดใหญ่ โดยมี ความยาวประมาณ 6-8 เมตร นำมาต้มกับเกลือเป็น การย้อมเพื่อให้เป็นสีดำ	พาเด็กไปดูและ สอบถามวิธีการสานแห ของนักปราชญ์ที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในการสานแห ซึ่งเป็นอุปกรณ์หาปลา ชนิดหนึ่ง โดยมีอุปกรณ์ ในการสาน คือ ด้ายมันสี ขาวเส้นเล็กและเข็มที่ทำ มาจากไม้ไผ่	(ลงชื่อ).....วิไล ชัย คุณพ่อชิตชม สุรวีทย์

ลำดับ ที่	รายการข้อมูล	ที่มาและความสำคัญ	วิธีเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล
6	การประดิษฐ์พาชวีญ	<p>พาชวีญจะนิยมทำหรือประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในการบายศรีสู่ขวัญ เนื่องในพิธีกรรมต่างๆของภาคอีสาน เช่นพิธีมงคลสมรส พิธีบวชนาค เป็นต้น</p> <p>ตลอดจน การทำพาชวีญขนาดเล็กๆ นำไปวัดเพื่อประเพณีกรรมทางศาสนาในวันพระ เรียกว่า ขันห้า และขันแปด</p> <p>การทำพาชวีญได้นำวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติมามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ และจะทำได้ด้วยการที่ต้องใช้ความสามารถอย่างมาก ด้วยการพับใบตองเป็นกรวยแหลมให้ได้หลายชั้น แล้วนำมาต่อซ้อนกันให้เป็นรูปร่างพาชวีญที่สวยงาม</p>	<p>ดูและ สอบถามวิธีทำพาชวีญ จากคุณแม่กัณหา วราพุด ที่มีความรู้และชำนาญในการทำพาชวีญ โดยมีอุปกรณ์ในการทำ ได้แก่ ใบตองกล้วย เข็ม และด้าย เป็นต้น</p>	<p>(ลงชื่อ)..... คุณแม่กัณหา วราพุด</p>
7	การประดิษฐ์ปราสาทผึ้ง	<p>การประดิษฐ์ปราสาทผึ้งของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านอึปาคเป็นประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาคอีสาน</p> <p>ปราสาทผึ้งประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบพิธีทางศาสนา คือ วันออกพรรษา</p>	<p>ดูและ สอบถามวิธีทำปราสาทผึ้ง จากคุณพ่อหวัน วราพุด รวมทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ที่มีความรู้และชำนาญในการทำปราสาทผึ้ง ขึ้นในวันออกพรรษา ซึ่งใช้วัสดุจากธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์</p>	<p>(ลงชื่อ)..... คุณพ่อหวัน วราพุด</p>

ลำดับ ที่	รายการข้อมูล	ที่มาและความสำคัญ	วิธีเรียนรู้	ผู้ให้ข้อมูล
8	การสานข้อง	<p>ข้อง เป็นเครื่องจักสานชนิดหนึ่ง สานด้วยผิวไม้ไผ่ปากแฉกอย่างคอกหม้อ มีฝาปิดเปิดได้ เรียกว่า ฝาค้าง ฝาค้างมีชนิดที่ทำด้วยกะลามะพร้าว และใช้ไม้ไผ่สานเป็นรูปกรวย ปลายกรวยแหลมปล้องเป็นซี่ไม้ไผ่เรียกว่า งาแซง ข้องใช้สำหรับใส่ ปลา กุ้ง หอย กบ เขียด</p>	<p>พาเด็กไปดูและสอบถามวิธีการสานแหของนักปราชญ์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสานข้อง ซึ่งเป็นอุปกรณ์เก็บปลาชนิดหนึ่ง โดยมีอุปกรณ์ในการสาน คือ ไม้ไผ่ที่จักเป็นเส้นและเหลาเป็นเส้นบางๆ ตามความยาวที่ต้องการ</p>	<p>(ลงชื่อ)..... คุณตาเทียม ศรีสุวรรณ</p>